

32. zasedání pracovní skupiny

CEN TC 336/WG1: Bituminous Binders for Paving

Milán, 19. - 20. září 2017

Datum: 21. 9. 2017

Vypracoval: Ing. Radek Černý

Obsah

1. Zahájení.....	2
2. Prezence a představení nových členů.....	2
3. Přijetí programu jednání.....	2
4. Kontrola úkolů z předcházejícího zasedání CEN/TC336/WG1	2
5. Report of the Secretariat.....	3
6. Progress Reports	4
7. CE marking and CPR	6
8. Liaison updates	6
9. Any other business	7
10. Datum a místo konání příštího zasedání CEN/TC 336/WG 1	7
Úkoly vyplývající ze zasedání.....	7
Seznam získaných dokumentů	7

Unipetrol výzkumně vzdělávací centrum, a.s.

Revoluční 1521/84, Ústí nad Labem, PSČ 400 01

IČ: 62243136, DIČ: CZ62243136

e-mail: unicre@unicre.cz, www.unicre.cz

Registr. v OR KS v Ústí n. L., odd. B, vl. 664

č. účtu: 7009 411/0100, KB Ústí n. L

Zasedání CEN TC 336/WG1 jsem se zúčastnil jako člen této pracovní skupiny nominovaný UNMZ za Českou republiku.

1. Zahájení

Zasedání předsedala Anja Sorensen. Přítomno bylo 28 stálých členů WG1.

2. Prezence a představení nových členů

Vedení sekretariátu WG1 převzal německý úřad pro normalizaci DIN a novým sekretářem je Michael Bahr.

Bylo zdůrazněno, že nominaci jednotlivých členů (expertů) do pracovní skupiny musí vždy provést národní normalizační orgán. Ten také musí nahlásit veškeré změny (např. email, atd.), protože jinak nelze využívat Livelink, kde jsou přístupné veškeré pracovní dokumenty. Emailem je rozesíláno pouze upozornění na nové dokumenty a příslušný odkaz.

3. Přijetí programu jednání

Program jednání byl přijat beze změn.

4. Kontrola úkolů z předcházejícího zasedání CEN/TC336/WG1

Byla provedena kontrola úkolů (Actions) z předcházejícího zasedání WG1 v Manchesteru. Vše bylo splněno bez připomínek, popř. bylo předmětem diskuse na probíhajícím zasedání.

Action 1: Anja Sörensen to prepare updated information on WG1 and TG membership.

Stávající struktura TG bude přiložena k zápisu ze zasedání tak, aby jednotliví členové mohly zkontrolovat a případně se přihlásit do jednotlivých TG a podílet se na projektech WG1.

Action 2: Olivier Moglia and Anja Sörensen as well as all members of the adhoc group to forward comments to the draft minutes of the ad-hoc group.

Action 3 (Review of TC336 Structure): Anja Sörensen and Theo Terlouw to handle the comments from the CEN Consultant and prepare the updated standards as well as response documents, and request the Secretariat of TC 336 to forward them to CCMC.

Action 3 (EN 13302 shear rates): WG1 to consider and feedback. **Bude předmětem diskuse.**

Action 4: Anja Sörensen to update prEN 12591 accordingly, circulate to WG1 for one month of final check, and then to contact the secretariat to launch FV.

Action 5: Erik Nielsen and Anja Sörensen to prepare the Formal Vote draft of EN 13398 and forward to the Secretariat.

Action 6: Chris Southwell to prepare the Formal Vote draft of EN 13399 and forward to the Secretariat.

Action 7: Chris Southwell to prepare the 2nd CEN Enquiry draft of EN 13702 and forward to the Secretariat.

Action 8: Olivier Moglia and Anja Sörensen to prepare a draft updated graph A2 into a specific example on calculation of cohesion energy between 200 and 400 mm.

Action 9: Chris Southwell to prepare the draft of EN 13589 and forward to the Secretariat.

Action 10 (Rotating spindle): Anja Sörensen and Michael Langfjell to prepare the draft resolutions with Bernard Eckmann. **Bude předmětem diskuse.**

Action 11: Anja Sörensen to request and extension of the deadline for prEN 13302 if needed.

Action 12: Anja Sörensen to share link on CEN terminology with WG1.

Action 13: WG1 to share experiences on successful communication with equipment suppliers. **Bude předmětem diskuse.**

Action 14: WG1 members to forward any requests for addressing low service temperatures, if there is a need, through their NSBs. **Bude předmětem diskuse.**

Action 15 (CE značka): Anja Sörensen to contact the secretariat on how to proceed.

Action 16m(SG15): Torsten Nordgren to forward the position paper when available.

5. Zpráva sekretariátu

5.1. Struktura TC 336 – status včetně ad-hoc skupiny (dokument N 207)

Návrh reorganizace TC336 byl projednán na předcházejících zasedáních. Z jednání v prosinci (12. 12. 2016) vzešla následující doporučení.

Předmětem prvního byl výběr 7 norem, které jsou podstatné pro WG1 i WG2, a proto byly přeřazeny přímo do kompetence TC336

1. 7 standards of WG1 to be attached to CEN/TC 336 directly

If the revision is needed, CEN/TC 336 will take a decision, do define which WG will be in charge of this work knowing that there is no current expertise available at the WGs level. The impacted standards are:

- EN 58 *Bitumen and bituminous binders - Sampling bituminous binders*
- EN 12594 *Bitumen and bituminous binders - Preparation of test samples*
- EN 12597 *Bitumen and bituminous binders - Terminology*
- EN 13301 *Bitumen and bituminous binders - Determination of staining tendency of bitumen*
- EN 13303 *Bitumen and bituminous binders - Determination of the loss in mass after heating Of industrial bitumen*
- EN 13304 *Bitumen and bituminous binders - Framework for specification of oxidised bitumens*
- EN 13305 *Bitumen and bituminous binders - Framework for specification of hard industrial bitumens*

It was underlined that **EN 58 and EN 12594 should be revised simultaneously** as these standards are complementary.

Druhé doporučení se týkalo návrhu na vytvoření skupin expertů, které by se blíže věnovaly reologickým zkouškám a metodám stárnutí.

2. The call for experts related to the following test methods will be done by CEN/TC 336

secretary: - rheological analysis

- DSR
- RTFOT
- RFT
- TFOT
- RCAT
- MSCRT etc
- and future rheological developments.

This call is to be performed for eventual new structure creation – WG - if the relevant expertise is found.

In the **Annex 5**, you will find the list of potentially impacted standards.

Dále byly představeny alternativní návrhy na reorganizaci WG.

Proposal for new CEN/TC 336 structure: potential options		
WGs reference	WG scopes	ENs within each scope
Option 1 - WG 1 - WG 2* - WG 3 - WG 4	Option 1 - Paving specifications and PMB specifications - Emulsions, fluxed bitumen and associated test methods - Test methods associated with EN 12591 and EN 14023 - WG1 and WG2 common test methods, including RDSs follow-up	Option 1 7 ENs 22 ENs 28 ENs 9 ENs
Option 2 - WG 1 - WG 2* - WG 3 - WG 4	Option 2 - Paving specifications, and associated test methods (including empirical testing) - Emulsions, fluxed bitumen and associated test methods - PMB specifications, and associated test methods (including rheological testing e.g. PAV) - WG1 and WG2 common test methods, and RDSs follow-up	Option 2 20 ENs 22 ENs 15 ENs 9 ENs
Option 3 - WG 1 - WG 2* - WG 3 - WG 4 - WGS	Option 3 - Paving specifications, and associated test methods (including empirical testing) - Emulsions, fluxed bitumen and associated test methods - PMB specifications, and associated test methods (excluding rheological testing) - WG1 and WG2 common test methods, and RDSs follow-up - Ageing (including PAV), rheological testing, Fraass, and DSR	Option 3 15 ENs 22 ENs 13 ENs 9 ENs 12 ENs
Option 4 - WG 1 - WG 2 - WG 3	Option 4 - Paving specifications and associated test methods - Emulsions, fluxed bitumen and associated test methods - PMB specifications and associated test methods	Option 4 24 ENs 25 ENs 17 ENs

5.2. Přehled pracovního programu, aktuálních projektů a jejich časového plánu (dokument N 208)

Představení přehledu norem a jejich stavu. LSV a ZSV jsou ve stádiu TS, což znamená revizi každé tři roky. Bude se řešit, co s nimi – zrušit, aktualizovat, převést do jiné formy (EN?)

5.3. Citace EN 13924-1 a EN 13924-2

Zatím nebyly v OJEU citovány. Připomínky CEN konzultanta byly diskutovány ve WG1, komentovány a odeslány. Od CEN není zatím odpověď.

6. Zprávy o stavu prací v jednotlivých TG

6.1. TG 5 – revize prEN 14023 (C. Southwell)

Prezentace postupu prací na návrhu EN 14023 (dokument N202) – úprava tabulek specifikací, reakce na připomínky vzešlé ze systematické revize. Do návrhu byly začleněny některé měkčí druhy, byla určena jejich nominální penetrace při 15°C a další vlastnosti. Byly upraveny hodnoty u silové duktility. Stále přetrvávají pochybnosti ohledně RTFOT u pojiv s vyšším bodem měknutí a provedení zkoušky při vyšší teplotě.

Pro zkoušku BBR v tabulce 2 bylo vypracováno vysvětlení, ale dokument zatím nebyl postoupen do WG1.

Příští jednání TG5 bude 15. listopadu. Bude sestavena další verze pro předložení návrhu EN na jarním zasedání WG1v březnu 2018. Po tomto zasedání bude popř. zažádáno o zavedení návrhu normy jako WI (Working Item). Další verze návrhu EN 14023 potom bude k dispozici na podzim 2018.

6.2. TG 6 – FprEN 12591 revision (A. Sörensen)

Termín pro Formal Vote končí 19. 10. 2017. Bylo upozorněno, že byly chybně překopírovány rozsahy u viskozity (Tabulka 5). Tato skutečnost by se neměla komentovat v technických připomínkách k normě, protože to bude opraveno podle poslední schválené verze návrhu.

S Anjou Sorensen jsem projednal diskutované pochybnosti odborníků NAT-1 k některým nově zaváděným parametrům na DSR (teploty u měření MSCR, teplotní citlivost a vývoj viskoelasticity, atd.). Bylo mi sděleno, že se jedná stále ještě o sběr dat a jednotlivé parametry mohou být upraveny. Doporučila neuvádět naše připomínky a pochybnosti oficiálně ve stádiích schvalování návrhů norem. Jako smysluplnější vidí sestavení dokumentu obsahující odborná stanoviska NAT-1 a jeho zaslání k jejím rukám (stačí emailem). V SRN a dalších státech totiž probíhají podobné diskuse a bude účelnější, a rychlejší, jednotlivé odborné připomínky sesbírat a řešit na úrovni technických odborníků, než prostřednictvím národních normalizačních úřadů a CEN.

6.3. Zkušební metody

6.3.1. FprEN 13398 Vratná duktilita (E. Nielsen)

Výsledky Formal Vote jsou pozitivní. Připomínky k normě byly prezentovány, zpracovány a dokument s komentářem k jednotlivým připomínkám bude distribuován po zasedání.

Diskuse k pojivům modifikovaným gumou (CRMB) – v Maďarsku byl připraven návrh normy, ve kterém požaduje měřit a počítat pro protažení na 100 mm. Ve WG1 převládá názor, že v národní normě anebo předpisu by měl být zachován parametr podle EN (200 mm), ale do poznámky ke zkoušce a k výsledku lze uvádět, že je počítáno pro 100 mm protažení (tato pojiva, podobně jako pojiva znovuzískaná, téměř vždy prasknou před 200 mm). Návrh české normy ČSN 65 7222-2 je s tímto názorem ve shodě.

6.3.2. FprEN 13399 Skladovací stabilita (T. Jorgensen)

Výsledky Formal Vote jsou také pozitivní, všech 24 účastníků odsouhlasilo. Připomínky k normě byly podobné jako v případě předchozí normy. Postupně byly prezentovány, diskutovány a vyřešeny.

Výsledkem zkoušky budou hodnoty, které budou získány pro jednotlivé části vzorku po skladování. Podle dalšího vývoje normalizace se totiž může jednat o rozdíl, poměr, atd. zvolených zkušebních metod (bod měknutí, zkoušky na DSR, atd.). Proto také není v normě uvedena přesnost.

Dokument s komentáři k jednotlivým připomínkám bude distribuován po zasedání.

6.3.3. prEN 13702 Stanovení viskozity metodou kužel-deska (C. Southwell)

Druhá CEN-Enquiry končí 5. 10. 2017.

Byl diskutován význam zkoušky a podmínky měření včetně dotazu, proč se nepoužívá geometrie deska-deska a DSR. Snahou je, podobně jako v případě normy EN 13302, zachovat jednoduchou zkouškou, která se dá využít pro základní hodnocení výrobků. Norma byla upravena, aby bylo možné zkoušet při různých teplotách a zachovalo se tak univerzální použití pro různé výrobky a podmínky.

6.3.4. EN 13589 Silová duktilita (O. Moglia)

Po schválení ve Formal Vote vznesla Francie námitku proti hodnotě protažení, která musí být dosažena. Námitka byla řešena na minulém zasedání v Manchesteru - byla upravena příloha

A, následně proběhlo hlasování v TC336 a úprava byla schválena. Nyní by mělo proběhnout formální schválení CEN BT a následně bude norma publikována.

6.3.5. EN 13302 Dynamická viskozita

Připravuje se návrh pro Formal Vote, které bude probíhat od 13. 11. 2017 do 13. 1. 2018

6.3.6. EN 1427 Odpověď na norskou žádost

Byla vznesena námitka k terminologii, která byla vyřešena.

Dále se projednávala otázka stanovení bodu měknutí v glycerínu – ve WG1 se měla nasbírat data a zkušenosti. V krátké prezentaci T. Jorgensen uvedl výsledky kruhové zkoušky s dvěma pojivy s bodem měknutí nad a pod 80 °C v glycerínu. V celkovém počtu 10 laboratoří ani jedna nedosáhla od zahájení testu při 30 °C normou EN1427 požadovanou hodnotu 60°C v předepsaném časovém intervalu. Přesto bylo dosaženo dobré reprodukovatelnosti výsledků. Prezentace bude přiložena k zápisu z jednání.

Další systematická revize normy EN 1427 by měla proběhnout v roce 2020. Bylo navrženo, aby se čas do revize využil pro prozkoumání všech aspektů stanovení bodu měknutí v glycerínu. Proběhne dotazníková akce ve WG1 a mezitím se zjistí, jak se bude postupovat formálně - jestli je nutné založit prWI, projekt, atd. Bude jedním z bodů na jarním zasedání WG1.

6.4. Nízkoteplotní vlastnosti (žádost Švédska)

Švédsko předložilo návrh na pokračování vývoje metody pro hodnocení nízkoteplotních vlastností, především pro modifikované asfalty. Jako vedoucí TG2 byla navržena Helena Remes (dokument N209).

Převládá názor, že je potřeba dále pracovat na zkoušce, která by lépe popsala nízkoteplotní vlastnosti pojiv. BBR nedostatečně popisuje vznik a šíření trhlin v asfaltové vozovce v případě modifikovaných asfaltů. Než se zahájí práce na výzkumu, tak je potřeba shromáždit a prezentovat výsledky dosavadních výzkumných prací. K tomu byly členové WG1 vyzváni.

7. Značení CE a CPR

7.1. Implementace EN

Členové WG1 byly opětovně požádáni o poskytnutí informací o přístupnosti národních příruček, popř. odkazů na ně.

7.2. Technický report – rozhodnutí TC336 13/2016

Nejsou nové informace.

8. Aktualizace informací o činnosti dalších organizací

8.1. Eurobitume (A. Sörensen)

Nejsou nové informace.

8.2. US liaison (M. Southern)

V květnu se uskutečnilo sympozium v Asphalt Institute o budoucnosti výzkumu v oblasti asfaltových pojiv. Ze sympozia bude připraven dokument, který bude k dispozici široké veřejnosti v prosinci.

Podobná akce bude v 14. – 15. června 2018 v Berlíně (E&E event).

8.3. Sector Group 15: Road Construction Products

Nejsou nové informace.

8.4. TC 351: Regulated Dangerous Substances

Alberto Madela předá do WG1 poslední dostupné informace.

8.5. EAPA & TC 227 (WG 1) (E. Beuving)

Byl představen plán práce TC227/WG1 včetně seznamu norem v revizi a plánu jednání. Dále byl diskutován názor, že kongres E&E by měl být pořádán častěji než doposud.

8.6. FEHRL

Nejsou nové informace.

8.7. RILEM (J. Besamusca)

Nové informace budou cca za 14 dní.

9. Různé - CRMB

Maďarsko připravilo národní specifikaci pro asfalty modifikované gumou (CRMB).

SRN má vlastní předpisy pro asfalty a směsi modifikované gumou. Zatím probíhají zkoušky a výstavba pokusných úseků.

Ve Švédsku proběhly experimenty s CRMB, včetně zdravotního dopadu – byly zjištěny alergické reakce, ale celkově by používání gumy nemělo představovat zdravotní riziko. Překážkou, hlavně v obydlených oblastech, může být zápach z CRMB při pokládce.

V Dánsku narazili na problémy se zpracováním viskózního CRMB na obalovnách, a také při skladování.

Poskytl jsem informaci o přípravě normy ČSN 65 7222-2.

Otázkou je, jak se bude pokračovat s CRMB na evropské úrovni a v normalizaci, protože se používají v různých zemích a za použití různých technologií. Oblast CRMB bude jedním z bodů příštího zasedání TC336 v listopadu.

10. Datum a místo konání příštího zasedání CEN/TC 336/WG 1

Příští zasedání WG1 bude 14. - 15. 3. 2018 v Nizozemí, Delfty.

Následující zasedání je navrženo na 9. – 10. 10. 2018 ve Švédsku.

Úkoly vyplývající ze zasedání

Práce na systematických revizích, aktualizace a připomínky kolujících dokumentů.

Seznam získaných dokumentů

CEN-TC336-WG1_N0201_TC336_WG1_TG5_20170613_EN_14023_Agenda_a.zip

CEN-TC336-WG1_N0202_WG1_TG5_Minutes_and_attachments.zip

CEN-TC336-WG1_N0205_Member_list_of_CENTC_336WG_1__Bitumino.pdf

CEN-TC336-WG1_N0206_rev__Notice_of_Meeting_32nd_CENTC_336W.pdf

CEN-TC336-WG1_N0207_TC336_Ad-Hoc_Group_Meeting_Minutes_12_de.zip

CEN-TC336-WG1_N0208_CENTC336WG1-wi-list-20170831.pdf

CEN-TC336-WG1_N0209_Swedish_Proposal_for_CENTC336WG1TG2_and_.pdf

CEN-TC336-WG1_N0210_CEN-TC336_Decision_C062017_resolution_of.pdf

CEN-TC336-WG1_N0211_CEN-TC_336-WG_1_rev_Draft_Agenda_32nd_m.pdf

CEN TC336 WG1 TG5 20170613 - Doc 023 – Agenda.doc

CEN TC336 WG1 TG5 20170613 - Doc 024 – BBR.doc

CEN TC336 WG1 TG5 20170613 - Doc 025 – Minutes.doc

CEN TC336 WG1 TG5 20170613 - Doc 026 - EN 14023 proposed table - rev after WG1.doc

CEN TC336 WG1 TG5 20170613 - Doc 027 - EN 14023 Resolved comments working draft.doc
CEN TC336 WG1 TG5 20170613 - Doc 028 - EN 14023 French Comments resolved.doc
CEN TC336 WG1 TG5 20170613 - Doc 029 - EN 14023 Unichim Comments resolved.doc
CEN TC336 WG1 TG5 20170613 - Doc 030 - ToR.doc
Annexe 4 - Summary questionnaire 12 dec 2016.xls
Annexe 5 - Scenario For modif Standards Portfolio.xls
CEN-TC336_N0682_Ad-Hoc_Group_Meeting_Minutes_12_december_201.pdf